

N:o 159.

Af Herr Z. Grape: Angående förändrade bestämmelser i afseende å kompetens till åtskilliga tjänster inom Norrbottens län.

Ehuru det i allmänhet är en rättvisans fordran, att det inom ett land i dess lagar fastställda rätts- och förvaltningsväsende skall vara lika bindande för alla, kan likväl denna grundsats sällan fullständigt genomföras på den rena förvaltningens område. Der verkliga olikheter förekomma i de förhållanden och förutsättningar, från hvilka den allmänna regeln hemtat sin grund och sitt motiv, måste ock denna regel undergå lämpliga ändringar och jemkningar, för att det ändamål, som regeln i allmänhet äsyftar att befördra, äfven må kunna uppnås i fråga om de särskilda förhållandenas krets.

Denna anmärkning eger giltighet äfven i hvad angår föreskrifterna om den förmåga och de egenskaper, som de böra innehafva, hvilka såsom Statens tjänstemän städe komma i omedelbar beröring med den inom deras tjänsteområden boende befolkning. Att sådana tjänstemän böra kunna förstå och tala den befolknings språk, hvars rätt och välfärd de skola vårda och söka befördra, är en så naturlig fordran, att frånvaron af särskild positiv föreskrift derom endast torde kunna förklaras derigenom, att en sådan föreskrift ansetts vara alldeles öfverflödig. Man har ej funnit behöfligt särskildt föreskrifva, att i det Svenska samhället en dess embetsman skall kunna tala Svenska; men man har dervid på samma gång förbiset, att inom det Svenska samhällets område kommuner eller enklaver finnas, hvilkas befolkning af finsk stam endast förstår och talar finska, och hvilkas språk de der anställda tjänstemän således äfven borde kunna förstå och tala. Exempelvis må i detta hänseende nämnas Neder-Torneå, Carl Gustafs, Öfver-Torneå, Pajala m. fl. i nordliga delen af Norrbotten och Lappmarken belägna kommuner, der befolkningen uppgår till emellan 16 och 17,000 personer, och der den aldra största delen endast är det finska tungomålet mäktig.

Obestridligt är, att på kommunernas rätt, välfärd och trefnad stort inflytande utövas af dem, hvilka i egenskap af prester, läkare, domare, kronofogdar, häradsskrifvare eller länsmän äro satta att vårda och handhafva hvad till upprätthållande af dessa mindre samhällens rätt, sedlighet och gemensamma bästa hörer, och att dessa lärare och tjänstemän skulle kunna dervid utveckla en i ännu högre

mån gagnelig verksamhet, om de omedelbart kunde med menige man meddela sig på det språk, som denne förstår och talar, torde ej behöfva närmare bevisas; men för att i nämnda trakter kunna till dessa olika embeten och tjänster befordras, der för öfrigt erforderlig kompetens kan ådagaläggas, är det ej för andra än prester föreskrifvet, jemte det att det äfven i afseende å länsmän är öfligt, att sökande dertill skola ega så fullständig kännedom af finska språket, att de derpå må kunna obehindradt meddela sig med allmogen. Deraf blifver en följd, att de för sådant ändamål måste anlita tillfälliga tolkar, som måhända stundom sakna både god förmåga och god vilja att sannt och riktigt återgifva de vexlade orden, ehuru af dessas rätta och sanna uppfattning ofta en persons välfärd kan bero.

Huruledes af ett sådant, i så många afseenden beklagligt, förhållande mångfaldiga anledningar till misstroende, missuppfattning af förhållandena, missnöje och otrefnad kunna uppstå, är lätt att inse; och i hög grad önskligt vore det derföre, att sådana anledningar måtte varda aflägsnade och undanröjda. Sättet att åstadkomma detta ligger nära förhanden, och skulle bestå deruti, att formlig föreskrift blefve meddelad, att sökande till nämnda slags tjänster inom de finska talande nordliga delarne af riket borde, för att till dessa tjänster anses kompetenta, genom bevis styrka sig vara mäktiga af finska språkets talande och skrivande, eller åtminstone, att de sökande, som visade sig innehafva denna förmåga, förklarades böra framför sina möjliga medsökande komma i åtanka vid berörda tjänsters besättande. Om också ej alla olägenheter af anförda förhållande genom så beskaffade föreskrifter kunde antagas blifva afhjelpade, skulle dock väsentligt mycket i sagda afseende derigenom blifva vunnet; och har jag derför i min egenskap af ombud i denna Kammare för dessa nordliga bygder ansett mig genom denna motion böra å omförmälda mycket ofördelaktiga förhållanden påkalla vederbörandes höga uppmärksamhet och hemställa,

att Riksdagen måtte, derest mitt förslag vinner dess bifall, framställa denna angelägenhet, understödd af dess förord, hos Kongl. Maj:t till benäget och nådigt behjertande.

Om vederbörlig remiss anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Z. Grape.